

UCHWAŁA NR III/30/24
RADY MIEJSKIEJ GMINY MIRSK

z dnia 27 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z póź. zm.) Rada Miejska Gminy Mirsk uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Mirsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej Gminy Mirsk

Marta Pazowska

Załącznik do Uchwały nr III/30/24
Rady Miejskiej Gminy Mirsk
z dnia 27.06.2024r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026 DLA GMINY MIRSK

Spis treści:

Wstęp

I. Charakterystyka gminy Mirsk

II. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirsku

III. Procedura „Niebieskiej Karty” w gminie Mirsk

IV. Wsparcie asystenta rodziny w gminie Mirsk

V. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

VI. Podsumowanie

Wstęp

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, jest jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka.

Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wychowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej, prawidłowo funkcjonującej, najmniejszej komórki społecznej.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca dla prawidłowego rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Wyłącznie obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego spełni tę zasadę. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, ale nie zastępowanie, rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest zatrudnienie asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci. Aby móc kompleksowo wspierać rodziny należy stworzyć gminny program wspierania rodziny, którego realizacja jest zadaniem własnym gminy.

I. Charakterystyka gminy Mirsk

Gmina Mirsk położona jest w województwie dolnośląskim. Administracyjnie jest usytuowana w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie lwóweckim. Jeżeli chodzi o położenie geograficzne, to gmina jest położona w Kotlinie Mirsk będącą częścią Pogórza Izerskiego.

Przez miasto przepływa rzeka Kwisa. Mirsk jest położony między miastami Gryfów Śląski na północy a Świeradów-Zdrój na południu. Według danych z 2023 r. gminę zamieszkiwało 8008 osób. Gmina Mirsk ma charakter miejsko-wiejski. W skład gminy Mirsk wchodzi 17 wsi, które są odrębnymi sołectwami. Na terenie Mirska w jej centralnym punkcie znajduje się zabytkowy ratusz, siedziba Urzędu Miasta i Gminy. W ratuszu siedzibę ma również Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Źródło: strona internetowa

Mirsk jest prężnie rozwijającą się gminą, w której znajdują się szkoły podstawowe, biblioteki, świetlice. W ostatnich latach obserwuje się rozwój agroturystyki i prężnie działających klubów sportowych. Gmina Mirsk jest bardzo atrakcyjnie usytuowana dlatego też to miejsce, które przyciąga turystów oraz przedsiębiorców.

II. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirsku

Aktualna sytuacja bytowa rodzin w gminie Mirsk jest wynikiem zmian jakie zachodzą w procesach społecznych, gospodarczych, demograficznych i kulturowych w Polsce. Analizując sytuację przeciętnej rodziny w systemie profilaktyki należy mieć na uwadze aktualne zagrożenia z jakimi się ona boryka. Są one wynikiem rozwoju cywilizacyjnego, który z jednej strony podsuwa nowe możliwości, a z drugiej narzuca wyzwania i wymagania, którym nie każda rodzina potrafi sprostać.

Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny podejmują w ramach swoich obowiązków zawodowych czynności na rzecz rodzin dysfunkcyjnych. Poza udzielaniem pomocy materialnej, wspierają je w rozwiązywaniu problemów życiowych i wskazują kierunki działania. Wymaga to współpracy oraz zaangażowania w prowadzone działania pomocowe.

W roku 2022 i 2023 Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirsku udzielił pomocy w formie świadczeń pieniężnych jak i niepieniężnych łącznie dla 618 rodzin przy liczbie 859 osób.

Poniższa tabela przedstawia tę formę pomocy liczbowo na lata 2022 i 2023 z tendencją spadku:

Tabela nr 1 – Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej

Badany rok	Liczba rodzin	Liczba osób
2022	312	432
2023	306	427

Analiza ilościowa dotycząca powodów korzystania z pomocy MGOPS i rodzajów pomocy udzielonej mieszkańcom gminy Mirsk umożliwia przeanalizowanie przyczyn i powodów ich trudnej sytuacji życiowej.

Tabela nr 2 – Powody przyznania pomocy społecznej

Powód sytuacji życiowej	Liczba rodzin w 2022 roku	Liczba rodzin w 2023 roku
Ubóstwo	194	197
Bezdomność	5	3
Bezrobocie	138	134
Niepełnosprawność	95	94
Długotrwała ciężka choroba	33	27
Alkoholizm	9	8
Powrót z zakładu karnego	2	2
Zdarzenia losowe	9	0

Jak wynika z powyższej tabeli głównymi przyczynami korzystania z pomocy MGOPS były ubóstwo i bezrobocie lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność niepozwalające podjąć zatrudnienia i tym samym znacznie obniżające standard życia rodziny.

Powyższe dysfunkcje w naturalny sposób przyczyniły się do powstania bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, czyli braku umiejętności sprawowania należytej

opieki nad dziećmi i bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z tego tytułu udzielane były różne rodzaje formy pomocy wykazane w poniższej tabeli:

Tabela nr 3 – Formy przyznanej pomocy społecznej

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie w 2022 roku	Liczba osób, którym przyznano świadczenie w 2023 roku
Zasiłki okresowe	134	127
Zasiłki stałe - ogółem	89	87
Schronienie	6	4
Posiłek	101	108
Usługi opiekuńcze	6	7
Sprawianie pogrzebu	0	4
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	24	26
Zasiłki specjalne celowe i celowe	131	139

Jak wynika z tabeli nr 3 rok 2023 ma tendencje spadkowe w stosunku do roku 2022. W roku 2023 spadła ilość przyznanych zasiłków okresowych, natomiast liczba zasiłków stałych utrzymała się praktycznie na tym samym poziomie. Zwiększyła się liczba przyznanych posiłków. Analizując dalej tabelę nr 3 zauważyć można wzrost zapotrzebowania na miejsca w Domach Pomocy Społecznej oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Tendencja zmian zniżkowych nie świadczy o tym, że sytuacja rodzin w gminie Mirsk uległa poprawie. Należy bezwzględnie wspierać rodzinę i wprowadzać w życie wszelkie programy pomocowe.

W ostatnich latach rozszerzona została baza poradnictwa psychologicznego dzięki czemu mieszkańcy mają możliwość skorzystania z usług poradnictwa psychologicznego w ramach działalności Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirsku, a także ze wsparcia pracowników socjalnych i asystenta rodziny.

Pomimo prowadzenia przez pracowników socjalnych szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodzin oraz wsparcie asystenta rodziny, w niektórych przypadkach zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 32 stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie

pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poniższa tabela przedstawia wykaz liczby dzieci z terenu gminy Mirsk umieszczonych w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczych w latach 2022-2023

Tabela 4 - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczych

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczych
2022	43
2023	40

Z tabeli nr 4 wynika, że liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczych przez okres dwóch lat nieznacznie zmalała.

Przedstawione dane w tabeli są informacją o tym, że problem związany z ryzykiem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest niepokojącym zjawiskiem na terenie całej gminy Mirsk. Dlatego istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będą miały na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu, jak również jego systematyczne niwelowanie.

Każde dziecko powinno mieć możliwość przeżycia szczęśliwego dzieciństwa jak również uczenia się prawidłowych relacji rodzinnych.

III. Procedura „Niebieskiej Karty” w Gminie Mirsk

Niebieska Karta to procedura obejmująca ogół czynności podejmowanych i prowadzonych przez zespół osób (przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia oraz gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych) w związku z uzasadnionym podejrzeniem istnienia przemocy w rodzinie. Osobami wszczynającymi procedurę „Niebieskiej Karty” są przedstawiciele pomocy społecznej - pracownicy socjalni, policjanci, przedstawiciele służby zdrowia: lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny, pracownik placówki oświatowej: nauczyciel, psycholog lub pedagog szkolny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. W skład grup wchodzi wszystkie osoby zaangażowane w pracę z konkretną rodziną np. dzielnicowy, pedagog szkolny, asystent rodziny, kurator społeczny, lekarz lub pielęgniarka. W badanych latach zauważyć można znaczny spadek zakładanych Niebieskich Kart (NK). W 2022 r. założonych zostało 17 NK, natomiast w roku 2023 -13 NK. Spadek w

latach badanych może świadczyć o dobrym funkcjonowaniu Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mirsku.

Tabela 5 – Liczba założonych Niebieskich Kart

Rok	2022	2023
Liczba złożonych Niebieskich Kart	17	13

IV. Wsparcie asystenta rodziny w gminie Mirsk

Jednym z ustawowych zadań gminy jest wprowadzenie do rodziny przeżywającej trudności wychowawcze asystenta rodziny, który nie powiela pracy pracownika socjalnego lecz dokonuje pogłębionej diagnozy środowiska rodzinnego i udziela mu wsparcia. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę samodzielności i stabilności życiowej, które umożliwią prawidłowy rozwój dziecka. Działania asystenta mają uchronić dziecko przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Praca asystenta rodziny odbywa się także w oparciu o ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ustawa ta weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku i jej celem jest udzielanie kompleksowego wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom. Uwzględnia ona:

- ciążę powikłaną,
- sytuacje niepowodzeń położniczych,
- urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Zadaniem asystenta jest koordynowanie poradnictwa, do którego rodzina jest uprawniona w oparciu o obowiązujące ustawy. W gminie Mirsk z pomocy asystenta rodziny w roku 2022 skorzystało 14 rodzin, a w roku 2023 - 12 rodzin, co przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6 – Liczba rodzin i dzieci w rodzinach korzystające z pomocy asystenta rodziny

Rok	2022	2023
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	14	12
Liczba dzieci w rodzinach	37	30

Rodziny w gminie Mirsk wyznaczone do pracy z asystentem bardzo często borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem nieraz kilkunastoletnich, a nawet kilkupokoleniowych, zaniedbań. Członkowie rodzin to osoby o utrwalonych niewłaściwych, czy wręcz patologicznych wzorcach postępowania i życia, stanowiących dla nich normę. Takie zachowanie i nawyki niezmiernie utrudniają porozumienie i współpracę z rodziną czy dzieckiem. W związku z tym niełatwo jest poprawić funkcjonowanie danej rodziny w krótkim czasie. Chociaż praca asystenta z rodziną trwa średnio dwa lata, bywają przypadki wieloletniej współpracy przynoszącej powolne zmiany w mentalności, a następnie sposobie życia klientów. Czasem jednak wysiłek pracy asystenta rodziny nie przynosi rezultatów takich jakie były założone.

V. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenie spójnego systemu środowiskowej pracy, dzięki której zwiększą się szanse życiowe dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną.

Cele szczegółowe to prowadzenie działalności profilaktycznej umożliwiającej rodzinie właściwe pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej, poprawa sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i rozwój współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz dobra dziecka i rodziny, ponadto:

- Szczegółowe i wieloaspektowe dokonywanie diagnozy rodziny i ustalanie rodzaju trudności.
- Pomoc w otrzymaniu wsparcia materialnego i finansowego dla rodzin z systemów pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, dodatków mieszkaniowych i energetycznych.
- Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin na podstawie obowiązującej ustawy „Za życiem”.
- Zapewnienie pomocy specjalistycznej w obszarach uzależnienia oraz przemocy w rodzinie. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, do psychologa, na różnego rodzaju terapie np. małżeńską, rodzinną.
- Pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami.

- Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci, pomoc w organizacji czasu wolnego.
- Rozwijanie i wspieranie działalności Klubu Integracji Społecznej.
- Zwiększenie usług opiekuńczych dla osób starszych i chorych.
- Pomoc w rozwiązywaniu zaistniałych w rodzinie sytuacji kryzysowych. Tworzenie diagnozy rodziny i monitoring w celu zapobiegania kolejnym, wspomnianym sytuacjom.
- Motywowanie członków rodzin do podjęcia terapii, leczenia odwykowego, podjęcie terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.
- Propagowanie systemu ulg wynikających z posiadania Karty Dużej Rodziny.
- Stworzenie możliwości podnoszenia kompetencji zawodowych pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz innych pracowników Ośrodka.
- Organizowanie grup roboczych z udziałem policjanta, pedagoga, pielęgniarki.
- Realizacja dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolu.
- Zapewnienie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym poprzez skierowanie asystenta rodziny.
- Prowadzenie rekrutacji przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny w celu organizacji wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo.
- Współpraca z placówkami służby zdrowia w celu monitorowania zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci.
- Opracowywanie, wdrażanie i realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych.
- Współpraca z kuratorami sądowymi, psychologami, policją oraz placówkami edukacyjnymi i służbą zdrowia.

VI. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 realizowany będzie przez pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirsku, koordynowany przez Kierownika Ośrodka w celu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci. Kierowany jest do rodzin z terenu miasta i gminy Mirsk ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym i narkomanią. Ważnym elementem programu będzie wdrożenie

wsparcia dla rodzin, które wychowują dzieci ze zdiagnozowaną, ciężką nieuleczalną chorobą, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Odbiorcami programu będą dzieci i młodzież zagrożeni niedostosowaniem społecznym.

Czynnikiem, który może spowodować lub uniemożliwić całkowicie osiągnięcia założonych celów będzie niechęć rodzin do podjęcia współpracy z asystentem rodziny lub brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań.